

معرفی چند سند تاریخی در مورد دکتر مرتضی حکمی (۱۲۸۳ - ۱۳۵۹ شمسی) بنیانگذار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مسعود کثیری^۱

مقدمه:

مرحوم دکتر مرتضی حکمی در سال ۱۲۸۳ هجری شمسی در شهر اصفهان و در یک خانواده سرشناس علمی به دنیا آمد. خاندان دکتر حکمی از دیرباز به عنوان پزشکانی متبحر، مردم دوست، و به معنی واقعی حکیم، در میان اصفهانی‌ها معروف بودند. برخی از معاریف این خانواده عبارتند از:

حاج میرزا محمدباقر حکیم‌باشی: گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

فرزند حکیم و فیلسوف معروف، میرزا عبدالجواد خراسانی است. او که از پزشکان معروف اصفهان بود در سال ۱۳۲۷ هجری قمری درگذشت و در تکیه سید ابوجعفر خادم الشریعه بخاک سپرده شد. بخش عمده این تکیه هنگام تعریض خیابان تخریب گشت ولی اتاق شمال غربی که آرامگاه وی و گروهی از خانواده ایشان که تعدادی از آنان نیز پزشک بودند، باقی است.^۲

حاج آقا حسن حکمی:

فرزند حاج میرزا محمدباقر حکیم‌باشی و از اطبای نامدار اصفهان بود که به سال ۱۳۸۹ قمری در سن

۱. پزشک و دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه اصفهان.

۲. نقل از کتاب درآمدی بر پیشینه پزشکی اصفهان.

۸۰ سالگی درگذشت و در کنار پدرش به خاک سپرده شد.
حاج میرزا عبدالجواد حکیم و پدر دکتر مرتضی حکمی:
آرامگاه این پزشک معروف اصفهان و فرزندش دکتر مرتضی حکمی، در تکیه سید ابو جعفر خادم الشریعه
و در همان اتاق میرزا محمدباقر حکیم‌باشی قرار دارد.

از کودکی تا کسب مدرک طبابت

دکتر حکمی دوران طفولیت را در میان چنین خانواده‌ای گذراند و در سال ۱۳۰۵ هجری شمسی، در حالیکه در کسوت روحانیت بود و فقه اصول می‌آموخت، از دارالمعلمین تهران فارغ‌التحصیل شد. سال بعد، برای فرا گرفتن علوم دینی و ادامه تحصیل به شهر نجف عزیمت نمود و در محضر عالم بزرگ آن زمان، آیت‌الله سید ابوالحسن مدیسه‌ای اصفهانی، مشغول تحصیل علوم دینی گشت. استاد که سابقه خانوادگی و استعداد درخشان او را دریافته بود، به ایشان توصیه نمود تا به تحصیل علم طب پرداخته تا از این رهگذر ضمن برخورداری از ظرفیت‌های خانوادگی، منشاء خدمات بزرگ گردد. بنا به این توصیه بود که مرتضی، برای تحصیل علم، راهی اروپا شد.

در هر حال پس از این مدت کوتاه کسب علوم دینی و پس از اخذ دیپلم دارالمعلمین مرکزی تهران با درجه ممتاز، به کشور فرانسه عزیمت و در دانشگاه علوم شهر «من پیلیه» در کلاس مقدمات پزشکی وارد و در خرداد همان سال در امتحان این کلاس قبول شد. سپس به دانشکده پزشکی وارد و شروع به تحصیل رشته پزشکی نمود و در تمام سال‌های این دانشکده در گروه خود، با عنوان شاگرد اول قبول شد. در نوامبر سال ۱۹۲۹ میلادی، در مسابقه اکسترنی بیمارستان‌های دانشگاه «من پیلیه» شرکت، و با نمرات بسیار خوب، در این مسابقات قبول شد و در بخش‌های پرفسور «فودک- ژانبرو- اوزیر- ورنبو» شروع به انجام وظیفه کرد.

در سال ۱۹۳۱ میلادی در مسابقه کارورزی آسایشگاه مسلولین استان «هرولت» توفیق یافته و در سال ۱۹۳۲ میلادی در مسابقه انترنی بیمارستان‌های دانشگاه «گرونیل» که در آن بیشتر از چهارصد نفر فرانسوی شرکت نموده بودند، با کسب رتبه دوم قبول شد.

به دنبال کسب این موفقیت، چهار سال در بخش‌های جراحی پرفسور «سیگود- ترمیه- پرن- وبولینود» دستیاری نمود. در سال ۱۹۳۵ میلادی جایزه مجمع طبی «ایزر» را که به نویسنده بهترین مقالات پزشکی (در گروه انترن‌ها) می‌دهند دریافت داشته و در سال ۱۹۳۶ میلادی، جایزه بهترین کارورز بیمارستان‌های دانشگاه گرونیل را به دست آورد.

از آنجا که مرحوم دکتر حکمی عاشق تحصیل علم و دانش بود، در طول مدت اقامت در گرونیل، به تحصیل رشته حقوق هم پرداخته و از دانشکده حقوق دانشگاه این شهر لیسانس در علوم حقوق سیاسی گرفت. این مدرک حقوق باعث گشت تا دکتر حکمی در بسیاری از موارد مورد مشورت محاکم قضایی و حقوقی استان قرار گرفته و در امور حقوق پزشکی صاحب نظر باشد. و حتی پیشنهادهای در جهت رفع

مشکلات به مسئولان قضایی داشته باشد. (تصویر شماره ۱) اسناد زیادی در پرونده ایشان موجود است که در مواردی، حل مشکلات حقوقی دانشگاه به ایشان واگذار می‌گردید. (تصویر شماره ۲) پس از گذراندن دوره دستیاری، در سال بعد دیپلم بیماری سل را از دانشگاه پاریس گرفته و قبل از مراجعت به ایران در پاریس در بخش پرفسور «گوسه» در لندن در بیمارستان «هامرا اسمیت» مطالعاتی نمود.

از آنجا که دکتر حکمی عاشق خدمت به مملکت و مردم خود بود، علیرغم فرصت‌های زیادی که برای کسب اقامت در خارج از کشور داشت، به ایران بازگشت و پس از رسیدن به وطن عزیز در سال ۱۳۱۷، پس از اخذ جواز پزشکی از وزارت معارف (تصویر شماره ۳) ابتدا رئیس و جراح بیمارستان شهرداری اصفهان (امین) و پس از مدتی با حفظ سمت، جراح بیمارستان خورشید نیز گردید. (تصویر شماره ۴)

تأسیس آموزشگاه عالی بهداری و دانشکده پزشکی

آموزشگاه عالی بهداری اصفهان در آذر ماه سال ۱۳۲۵ با حضور جمعی از مسئولان وقت، از جمله «دکتر اقبال»، استاد دانشکده پزشکی تهران و وزیر وقت بهداری و «پرفسور اوبرلن» رئیس وقت دانشکده پزشکی تهران و مرحوم «دکتر مصطفی حبیبی گلپایگانی» استاد فقید دانشکده پزشکی تهران و بازرس آموزشگاه، در محل کوچکی واقع در خیابان احمدآباد اصفهان افتتاح گردید. در حقیقت در آن زمانی که آموزشگاه عالی بهداری در این خانه افتتاح گردید، دانشجویان بعد از چهار سال تحصیل موفق به اخذ درجه بهدار می‌شدند.

محل مزبور متعلق به یکی از نیکوکاران اصفهان بود و ایشان وعده داده بود که این محل را برای همیشه در اختیار آموزشگاه اصفهان بگذارد و در ضمن بیمارستانی را که در مجاورت این محل است، به منظور آموزش بالینی به آموزشگاه واگذار نماید. متأسفانه پس از مدتی به عللی که برای همیشه مجهول ماند از انجام این عمل خیر منصرف گردید.

به دنبال این مشکل، به ناچار آموزشگاه برای محل کلاس‌های خود دست به دامان آموزش و پرورش - که در آن زمان اداره فرهنگ نام داشت - گردید و در نتیجه پس از انجام مذاکرات، موافقت شد که از کلاس‌های دبیرستان سعدی برای درس‌های نظری و همچنین از آزمایشگاه‌های آن دبیرستان برای

---

۱. دکتر مرتضی حبیبی گلپایگانی در سال ۱۳۸۳ هجری شمسی به دنیا آمد. وی در سال ۱۳۰۷ هجری شمسی، جزو دانشجویان اعزامی به خارج از کشور، به فرانسه رهسپار و تحصیلات پزشکی را در شهر پاریس به پایان برد و با گذراندن پایان نامه خود با عنوان «تشخیص تومورهای پستان بوسیله گذراندن نور از آنها» به دریافت مدال علمی نائل آمد. نامبرده پس از بازگشت به ایران در سال ۱۳۱۵ هجری شمسی، به سمت استادی دانشکده پزشکی انتخاب شده و تا پایان عمر، علاوه بر مشاغل علمی دیگر، در این سمت باقی ماند. دکتر مرتضی حبیبی واجد کلیه سجایای اخلاقی و صفات حمیده بوده و استادی کم نظیر بود. سرانجام این مرد بزرگ در تاریخ ۲۶ فروردین سال ۱۳۲۷ بر اثر عارضه ممتد قلبی، بدرود حیات گفت.

کارآموزی عملی دانشجویان استفاده شود. پس از مدت کوتاهی آموزشگاه عالی بهداری به دبیرستان سعدی منتقل شد و آزمایشگاه‌های این دبیرستان مورد استفاده دانشجویان قرار گرفت. این دبیرستان در خیابان استانداری و درجایی قرار داشت که هم اکنون بعنوان یکی از قرارگاه‌های نیروی انتظامی شهر اصفهان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

این وضع تا چند سال ادامه داشت تا اینکه بعد از چهار سال دانشکده پزشکی در جوار آموزشگاه عالی بهداری راه‌اندازی شد و دانشجویان پس از شش سال موفق به اخذ درجه دکترا می‌شدند. بدین ترتیب آموزشگاه عالی بهداری به تدریج تعطیل شد و دانشجویان آن پس از مدتی برای ادامه تحصیل به دانشکده‌های مختلف کشور معرفی و موفق به دریافت درجه دکترا می‌شدند.

پس از افتتاح دانشکده پزشکی اصفهان، بصورت مستقل، احداث ساختمان و تأسیسات دانشگاه اصفهان به صورت کلی، در زمین‌های وسیع هزار جریب، که به همت مرحوم دکتر حکمی خریداری شده بود، شروع گردید.

هنگامی که قسمتی از این ساختمان آماده شد، آموزشگاه عالی بهداری توسعه یافت و آزمایشگاه‌های اختصاصی آن تأسیس و در این محل مستقر گردید. (سال تحصیلی ۳۵-۳۴) همچنین از اتاق‌های آن به عنوان کلاس‌های درس استفاده می‌شد و برای کادر اداری و کتابخانه، محلی در خیابان چهارباغ جنب مدرسه سلطانی اجاره شد.

پس از پایه‌گذاری دانشکده پزشکی، تأسیسات و کادر آموزشی این دو دستگاه کمابیش مشترک بود تا سرانجام در سال ۱۳۴۱، آموزشگاه عالی بهداری در دانشکده پزشکی ادغام شد و از این پس بود که دانشکده پزشکی اصفهان به معنای واقعی به وجود آمد و به سیر تکاملی خودش ادامه داد.

اداره آموزشگاه

آموزشگاه عالی بهداری که بر اساس قوانین مصوب آن زمان، برای آموزشگاه‌های عالی بهداری، پایه‌گذاری شده بود، به طور مستقیماً زیر نظر دانشکده پزشکی تهران فعالیت می‌کرد. رئیس دانشکده پزشکی تهران می‌بایست یکی از استادان آن دانشکده را بعنوان بازرس انتخاب نموده و سپس حکم ایشان از طرف رئیس دانشگاه تایید شده و او به سمت بازرس آموزشگاه انتخاب می‌گردید. وظیفه اصلی این بازرس اداره آموزشگاه بود.

اولین بازرس آموزشگاه عالی بهداری اصفهان، مرحوم دکتر مصطفی حبیبی گلپایگانی بود که از ابتدای پایه‌گذاری آموزشگاه این سمت را برعهده داشت و پس از ایشان، دکتر ابراهیم نعمت‌اللهی این سمت را به عهده گرفت. ایشان استاد فیزیولوژی دانشکده پزشکی تهران بود و چون اهل اصفهان بود، به این سمت برگزیده شد. هر یک از این دو استاد فقید در توسعه و پیشرفت آموزشگاه عالی بهداری اصفهان و در نهایت تبدیل آن به دانشکده پزشکی سهم زیادی داشتند.

ریاست آموزشگاه که بنا به مقررات، به پیشنهاد بازرس آموزشگاه‌ها و تصویب رئیس دانشکده پزشکی

تهران، می بایست از بین دانشیاران انتخاب گردد، به عهده مرحوم دکتر مرتضی حکمی که دانشیار آموزشگاه بود، گذاشته شد. (تصویر شماره ۵) پس از ایشان، در سال ۱۳۳۲ آقای دکتر اوژند متصدی این مهم گردید.

هنگام تصدی ایشان، از رقابت‌های شایع و اختلاف‌های درونی خبری نبود و نحوه مدیریت ایشان باعث گشته بود که همه کارها تا حد ممکن به سامان باشد. دکتر عباس ادیب در مورد این سال‌ها و نحوه اداره دانشکده توسط ایشان، چنین می‌گوید:

«در سال‌های اولیه پایه‌گذاری دانشکده پزشکی که ریاست آن به عهده مرحوم دکتر مرتضی حکمی بود سر و صدای چندانی شنیده نمی‌شد. آن مرحوم شب و روزش صرف فراهم کردن مقدمات کار دانشکده می‌شد. افراد خیر را تشویق به کمک می‌کرد و با کمک همین افراد توانست یک ساختمان تازه در میان ساختمانهای خشت و گلی بیمارستان خورشید بسازد و تعدادی تخت بیمارستانی در آن مستقر نماید. این ساختمان هنوز هم باقی و مورد بهره‌برداری است. یکی از خدمات بزرگ در هنگام پایه‌گذاری دانشکده پزشکی تأمین زمین لازم برای آینده دانشگاه اصفهان بوده که در زمان مناسب به همت مرحوم دکتر حکمی و مرحوم دکتر نعمت‌اللهی انجام گردیده است. ارزش این خدمات به نرخ امروز سه هزار و پانصد ملیارد تومان برآورد می‌گردد. (هر متر مربع یک میلیون تومان)... در اینجا بحث از خود بزرگ‌بینی استادان اولیه و خدمات مرحوم دکتر حکمی است. آن مرحوم در تمام عمر خود که بیش از چهل سال آن صرف خدمات پزشکی شد، وجهی برای انجام اعمال جراحی خود دریافت نکرد و تمام اعمال جراحی خود را در بیمارستان دولتی و رایگان انجام داد و بنا به گزارش کتبی که از سوی خود ایشان منتشر شد، بیش از یکصد هزار عمل جراحی کوچک و بزرگ انجام داده است. بعد از ظهرها هم که در مطب شخصی می‌نشست ویزیت آزاد بود و هر کس هرچه می‌داد یا نمی‌داد بحثی نبود و حتی گاه تحویل داروی بیماران بی‌بضاعت را به داروخانه آتش حواله می‌داد که از محل اشناتیون‌های او به طور مجانی به بیمار داده شود.

چنین صفاتی در هیچیک از پزشکان و جراحان تحصیلکرده در رشته‌های طب جدید در اصفهان دیده نشده است و دکتر حکمی را در ردیف خدمتگزاران درجه اول این شهر می‌نشانند»^۱

حضور در مشاغل مدیریتی و قبول مسئولیت‌های مهم، بناچار مستلزم ارتباط با مسئولین مملکتی و گاه انجام امور و اطاعت از دستوراتی است که ممکن است با سلیقه و دیدگاه انسان، همساز نباشد. در چنین مواقعی عدم اطاعت از دستور ممکن است باعث ایجاد خساراتی برای شخص مسئول و ایجاد آسیب به مؤسسه تحت کنترل او گردد. درایت و سیاست‌ورزی مقام مسئول در چنین مواردی می‌تواند بنحوی دستور را مجری دارد که کمترین هزینه مادی و معنوی برای آن پرداخت گردد. در چنین بزنگاه‌های تاریخی است که مدیران مستقل می‌توانند قابلیت‌ها و توانایی‌های خود را به نمایش بگذارند.

در پرونده مرحوم دکتر حکمی نامه‌ای است که نشانگر وجود چنین قابلیت‌هایی در ایشان است. در زمان

۱. نقل از کتاب: از مکتب‌خانه تا دانشگاه.

ریاست وی بر آموزشگاه عالی بهداشتی، و مقارن با واقعه ترور شاه، ایشان نامه‌ای را نوشته و بیان می‌کند که بنا به دستور وزارت فرهنگ، لازم است، بمناسبت دفع خطر از وجود شاه و نجات او از واقعه ترور، جشنی در دانشکده پزشکی، برقرار گردد. این نامه یکی از اسناد مهمی است که کنکاش پیرامون آن به نوعی مبین فطانت و باریک‌اندیشی و زیرکی مرحوم دکتر حکمی دارد.

بر اساس آنچه که از متن نامه و حاشیه آن بر می‌آید، در چنین فضایی، دکتر حکمی برای اینکه مورد بازخواست مسئولین دانشگاه تهران قرار نگرفته و عدم اجرای این دستور باعث آسیب رسیدن به موقعیت دانشکده پزشکی تازه تأسیس نگردد، اقدام به نوشتن این نامه کرد اما با زیرکی هر چه تمام، تاریخ آن را به گونه‌ای تنظیم نمود که نامه یک روز بعد از روز مقرر بدست مسئولین دانشکده برسد. به این ترتیب هم مسئولیت اداری خود را به انجام رسانید و موقعیت دانشکده را حفظ نمود و هم مانع از برگزاری چنین مراسمی که آن را غیر ضروری می‌دانست، گردید. (تصویر شماره ۶)

حوادث کودتا و دکتر حکمی

بیان حوادث کودتا و علل آن نه در پیرامون بحث ما و نه در حوصله این مختصر می‌گنجد، بنابراین تنها به بیان حوادثی که در این ماجرا برای دکتر حکمی پیش آمد و باعث برکناری و محروم ماندن دانشگاه از خدمات مدیریتی ایشان گشت، می‌پردازیم.

دکتر حکمی، علاوه بر اشتغال به امر تدریس و طبابت، از توجه به امور سیاسی هم غافل نبود و در مراحل خاص که احساس می‌کرد حضورش در این گونه میادین مفید است، سعی می‌کرد تا با شرکت مؤثر خود، دانشجویان و علم‌اندوزان را از یکسوگیری و جزم‌اندیشی علمی رها نموده و به آنان روش حضور مؤثر و آگاهانه در تحولات سیاسی جامعه را بیاموزد. شاید اوج این گونه فعالیت سیاسی ایشان را بتوان در دوران ملی شدن صنعت نفت و دولت دکتر مصدق دید. بر اساس مندرجات دو سند موجود، ایشان در جریان حوادث ملی شدن صنعت نفت و دوران مصدق، با حضور در تلگرافخانه اصفهان، پشتیبانی خودش را از دولت اعلام نموده (تصویر شماره ۷) و همزمان با شروع تحریم نفتی ایران و اقدام دولت در فروش اوراق قرضه ملی، طی نامه‌ای خطاب به ریاست اداره دارایی و مالی - اقتصادی اصفهان، درخواست می‌کند که تا زمان فروش اوراق قرضه ملی، همه حقوق ایشان به خرید این اوراق قرضه اختصاص یابد. (تصویر شماره ۸)

منابع:

- کثیری، مسعود، درآمدی بر پیشینه پزشکی اصفهان، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۸.
- ادیب، عباس، از مکتبخانه دانشگاه، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۴.
- پرونده پرسنلی دکتر مرتضی حکمی، دبیرخانه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

وزارت فرهنگ

دانشگاه بزرگ اصفهان

جناب آقای لطفی وزیر محترم دادگستری

تاریخ .....
شماره .....
پیوست .....

۲۲۱
۷۱/۱/۲۷

متعنی است با وجود شدت گرفتاری که در این موقع حساس دارید مسئله قضایی زیر را مورد مطالعه قرار داده و نظریه خود را جهت اطلاع علاقمندان برای اینجانب ارسال بفرمائید.

چنانچه مشاور عالی مستخدم در است در قوانین ارث خارجی و مخصوصاً قانون ارثنا پولتون اگر تشخیصی قوت نمود و در هنگام فوت دارای نواذهائی میبود که پدر یا مادر آنها که وارث شفیعی میبوده است قبلاً فوت نموده باشد این نواذها کاملاً محترم از ارث پدر بزرگ یا مادر بزرگ خود نبیاشند و سهمی که پدر یا مادر آنها - اگر در فید حیات میبودند میرسد ها بین آنان قسمت میسند. ولی تا سقانه در قوانین کشور ما این نوع نواذها که پدر یا مادر آنها قبلاً فوت نموده اند هیچ سهمی از پدر بزرگ یا مادر بزرگ خود نمیبرند و بنا بر این اقلب اوقات در خانواده که همه آنها متول و صاحب ثروت میباشند یک یا چند نفر بعلمت اینکه پدر یا مادر آنها قبلاً فوت نموده است فقیر و مستمند میباشند و صرف نظر از اینکه بعلمت از دست دادن قبلی ولی خود دل شکسته و غمگین میباشند این عدم بضاعت نیز سرباری بران میگردد. بدیهی است چون قوانین ارث کشور ما از روی قوانین ارث اسلام گرفته شده تصور نمیکنم ممکن باشد این نقیصه را با وضع و تصویب قوانین بتوان جبران نمود ولی آیا ممکن نیست که از راه قوانین مالیات بر ارث در چنین مواقعی مالیات اضافی وضع نمود که از سایر اموال متوفی فعلی و یا ورثه گرفته شود و از حاصل آن قسمتی باین افراد که فاقد ولی و سهم الارث هر دو میباشند - پرداخت نمود و بدین طریق مرجمی بر جراحات آنان نهاد ؟

رئیس دانشگاه پزشکی اصفهان - دکتر حکمی

تصویر

تصویر شماره ۱- نمونه ای از اظهار نظرهای حقوقی دکتر حکمی

دانشگاه اصفهان

تاریخ ۲۸/۲/۸۱

شماره ۲۰۱

پیوست

نهایی

جناب آقای دکتر حکمی استاد محترم دانشکده پزشکی

چون موضوع زمین شرقی بیمارستان خورشید اسباب زحمت فراوان
 × برای دانشگاه ایجاد نموده و بنظر بنده تنها مقامی که بتواند
 این موضوع را با مراجعه به دادگستری اصفهان و اطلاعاتی که
 در سوابق امر دارد حل نماید جناب عالی خواهید بود .
 خواهشمند است هرطور صلاح بدانید موضوع را با صلاح دهید
 جناب آقای مقدم ریاست محترم دادگستری که همواره حسن نیت
 و نظر مساعد خود را نسبت با امور مربوط به دانشگاه ابراز فرموده
 حل نموده و از نتیجه دانشگاه را مطلع فرمائید ضمناً در صورتیکه
 × موافقت بفرمائید جناب عالی را بسمت نمایندگی دانشگاه به محکمه
 مربوطه در دادگستری معرفی نمایند .

معاون دانشگاه اصفهان - دکتر میرحسینی

توانا بود هر که دانا بود

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه ایران

نظار بمواد قانون طبابت مصوبه سوم جمادی الاخر مطابق با نهم برج جوزا ۱۳۴۹ چون آقای دکتر مرتضی حکمی دارنده شناسنامه شماره ۴۹۷۶ صادر از حوزه ۲ دفتر آمار اصفهان مورخ روز نوزدهم شهریور ماه ۱۳۰۵ بر حسب تشخیص وزارت معارف موافق مواد قانون حق اشتغال به پزشکی حاصل کرده است علیهذا وزارت معارف به مشارالیه اجازه میدهد که بموجب دانشنامه دکتری در پزشکی از دانشگاه من یتلمه که در جلسه ۲۴۷ شورای عالی فرهنگ تصدیق شد در کشور ایران مشغول پزشکی باشند - تاریخ ۱۳۱۸/۳/۱

رئیس تعلیمات عالیه از طرف وزیر معارف

مهر و امضا

الکلی

شماره	۱۵۷۱	روز	در دفتر آموزش عالی به ثبت رسید	تعداد و به شماره
طی شماره	۷۰۳۵	وارد دفتر کل وزارت فرهنگ گردید	در دفتر ارکل امضا	
ذیل شماره	۱۰۷۸	در دفتر همگانی پروانه پزشکی اداره آموزش عالی ثبت شده است	امضا	

بصورتی که در اصل است

تصویر شماره ۳- جواز طبابت دکتر حکمی در سال ۱۳۱۸

شماره: ۵۵۷/م

تاریخ: ۱۳۷۱/۱۳

دولت شاهای ایران
وزاره داخله
(اداره کل بهداری)

قرار داد استخدام

بر طبق مقررات ماده ۱۰ قانون استخدام کشوری قرارداد ذیل که شامل ماده است منعقد میشود:

- ۱ - وزارت داخله بر حسب پیشنهاد اداره کل بهداری آقای **دکتر مرتضی حکمی** دارای **پروانه پزشکی اصفهان** تبعه دولت ایران دارنده ورقه شناسنامه شماره **۴۹۷۶** فرستاده از **اصفهان** را بسمت **رئیس بیمارستان شهرداری اصفهان** برای مدت **دو ماه و هفت روز** از تاریخ **۱۳۷۱/۱۰/۱۷** تا تاریخ **۱۳۷۱/۱۲/۱۷** در حدود بودجه استخدام مینماید
- ۲ - آقای **دکتر حکمی** متعهد میشود نسبت بکلیه مقررات قوانین و نظامنامه های مربوطه و دستورات بهداری کل کاملاً مطیع بوده و آنها را بموقع اجرا گذارد
- ۳ - حقوق ثابت و فوق العاده تغییر محل اقامت و بدی آب و هوا و هزینه سیاری مشار الیه ماهیانه بشرح ذیل خواهد بود که هر ماهه از محل بودجه **شهرداری اصفهان** دریافت خواهد داشت
  - الف - حقوق ثابت **یکهزار و سیصد و سی و دو** ریال
  - ب - فوق العاده تنبیهی محل **کرایه خانه سیصد و سی و دو** ریال که پس از تاجین امتیاز و تصویب **اصلاح بودجه پرداخت میشود** ریال **۱۵۰۰**
  - ج - فوق العاده بدی آب و هوا **اصلاح بودجه پرداخت میشود** ریال
  - د - کمک هزینه سیاری **اصلاح بودجه پرداخت میشود** ریال
- ۴ - مشار الیه در صورت موافقت اداره کل بهداری سالیانه **یک ماه** حق استفاده از مرخصی با حقوق را خواهد داشت
- ۵ - تاریخ اجرای این قرار داد و پرداخت حقوق و فوق العاده های مندرجه در ماده ۳ از روز **۱۳۷۱/۱۰/۱۷** خواهد بود
- ۶ - هرگاه در جریان مدت این قرار داد مقتضیات اساسی اداری یا رعایت امور مالی و علمی و فنی ایجاب نماید بهداری کل حق الفاء این قرار داد را خواهد داشت
- ۷ - مشار الیه حق ندارد مستقیماً با سایر دوایر دولتی و مؤسسات دیگر قرار داد استخدامی منعقد و یا قبول خدمت نماید و چنانچه اقتضا ایجاب کند و اداره کل بهداری با ارجاع خدمت تنوی موافقت نماید در همین قرار داد تعهد خواهد شد

کفیل اداره کارگزینی: **دکتر...** / ۱۳۷۱/۱۲/۲۰
 رئیس اداره حسابداری: **...** / ۱۳۷۱/۱۲/۲۰
 رئیس کل بهداری: **...**
 وزیر داخله: **...**
 امضاء معنو: **...**

تصویر شماره ۴ - حکم استخدام دکتر حکمی

پیام بهارستان / د. س. ۲۰ / ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

دانشگاه تهران

بتاریخ ۱۳
شماره .....
پیوست .....

وزارت بهداشت

عطف بنامه شماره ۳۴۲۶۷ موضوع انتقال آقای دکتر حکمی
بدینوسیله دانشگاه تهران موافقت مینماید که آقای دکتر مرتضی حکمی
دانشیار آموزشگاه عالی بهداشتی اصفهان تا وقتیکه برای کار قبلی -
ایشان از طرف آن وزارت شخصاً در نظر گرفته نشده است در خارج
از ساعاتیکه در آموزشگاه عالی بهداشتی اصفهان مشغول خدمت -
میشوند مأموریت سابق خود را که از طرف وزارت بهداشتی با مسئولیت
محول بود انجام ندهند. لکن چونکه انجام آن مأموریت استیلائی
در انجام وظایفیکه از طرف دانشگاه محول شده است واریسازد.

رئیس دانشگاه - دکتر علی اکبر میا...

۲۱/۵/۴۲
۱۵/۹/۴۴

رونوشت برای اطلاع آید که انتقال ایشان به وزارت بهداشت
فرستاده میشود - ع

کارگزارین دانشگاه

۲۱
۱۵/۹/۴۴

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

تصویر شماره ۵- حکم مسئولیت در آموزشگاه عالی بهداشتی

تاریخ ۱۳۴۱/۱۱/۲۷

شماره .....

پیوست .....

وزارت فرہنگ

دانشکده پزشکی اصفهان

شماره	۵۸۹۴
تاریخ	۱۳۴۱/۱۱/۲۷

دبیرخانه دانشکده پزشکی

مختر با اطلاع برساند بترار مسعود از طرف وزارت محترم
 فرهنگ بطنه تبریک و تسلیت فرستاد و دستور داده شده است که
 بشدانه سعادت و رفع خطر از وجه مبارک تبریکان اصفهان
 همایونی در اسر در روز ۱۵ آبان انجام شود بسیار
 بجا است که دانشکده پزشکی نیز خود را در انبام این مراسم
 سهم نهایی و اوقات وطن محترم و تبریکات
 بعد از هیئت امیر حسن سازد
 دکتر حکمی

این نامه بزرگوار بطنه تبریک و تسلیت فرستاد و دستور داده شده است که بشدانه سعادت و رفع خطر از وجه مبارک تبریکان اصفهان همایونی در اسر در روز ۱۵ آبان انجام شود بسیار بجا است که دانشکده پزشکی نیز خود را در انبام این مراسم سهم نهایی و اوقات وطن محترم و تبریکات بعد از هیئت امیر حسن سازد دکتر حکمی

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

تصویر شماره ۶- برگزاری جشن رفع خطر از جان شاه پس از ترور

دانشگاه تهران
آموزشگاه عالی بهداری اصفهان

یادداشت

تاریخ ۱۳

۷۴۷

۱۱۱۱
جناب آقای سرکار دارالخامه اتان دم در بزرگوار و اخص
که در نتیجه فرمایشان و توفیق و حسن و کمال جمله اولی اینها برادر
اطلاقی است تا از هم رسد با جناب دکتر مصدق و جناب
به تقدیر آن مقام رفیع و سعادت ملاحظه نمودم که جناب آقای دارالخامه
و مدارف به نه تنگ است که تا از اینها اینست
۲ است که چنانچه در سخن و قصه نیز اتان ام شب است
لذا تمیز می باشد، نظراً که در پیش تلگراف اقدام نموده است
که نیز دارار که غایب است از جمع مردم شهر اصفهان
میباید از بر صورت رسوا خارج شود

مخمس

تصویر شماره ۷- تلگراف به جهت حمایت از دولت دکتر مصدق

دانشگاه

آموزشگاه عالی بهداری اصفهان

پادداشت

تاریخ ..... ماه ..... ۱۳۲ ..... شماره .....

۷۹۹
۴۱۲۹

بیس محرم داران، له واقف در اصلیت

کنز زین بر داران، حیدرآباد رتور لاسه
صندوق سبز حیدرآباد بر قیسه اوراق و ضمه

پوشش کاغذی آن از طلا و نقره و سبز اوراق
برداران لاسه، حیدرآباد رتور لاسه

بزرگترین هم برای حفظ استقلال بیشتر و قصد
کسب و خیر بر سر واقع شود در وقت

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۷ / بهار ۱۳۸۹

تصویر شماره ۸- خرید اوراق قرضه ملی توسط دکتر حکمی